

به نام خدا

اپیدمیولوژی سالمندی در ایران

صادق مقدم PHD سالمند شناسی

ویژگی های جمعیت

2

- از منابع اصلی برنامه ریزی
بهداشتی
اقتصادی
اجتماعی
فرهنگی

- پیر شدن جمعیت از نتایج مثبت توسعه است
- میانگین عمر بشر در ۱۹۰۰ میلادی ۴۸ سال بود
- میانگین عمر بشر در ۲۰۰۰ میلادی ۷۸ سال بود

- جمعیت بالای 60 سال جهان در سال 2000 حدود 600 میلیون نفر بوده است
- جمعیت بالای 60 سال جهان در سال 2020 حدود یک میلیارد نفر خواهد بود (Pappy – Bomb)
- 85% جمعیت جهان در کشورهای در حال توسعه استقرار دارند

- نسبت جمعیت بالای ۶۵ سال به جمعیت زیر ۱۵ سال
- ضریب سالمندی در سال ۱۳۶۵ ۶.۶۸٪
- ضریب سالمندی در سال ۱۳۷۵ ۱۰.۹۳٪
- ضریب سالمندی در سال ۱۳۸۵ ۲۰.۶۸٪

سالخوردگی جمعیت یک موفقیت

6

پیشرفت
جامعه بشری

بهبود
وضعیت
بهداشتی
درمانی

افزایش
امیدزندگی

افزایش
درصد
جمعیت
سالمند

واقعیت های موجود

دو ویژگی
سالخوردگی
جمعیت

• جهانی است
• برگشت پذیر
نیست

واقعیت های موجود

8

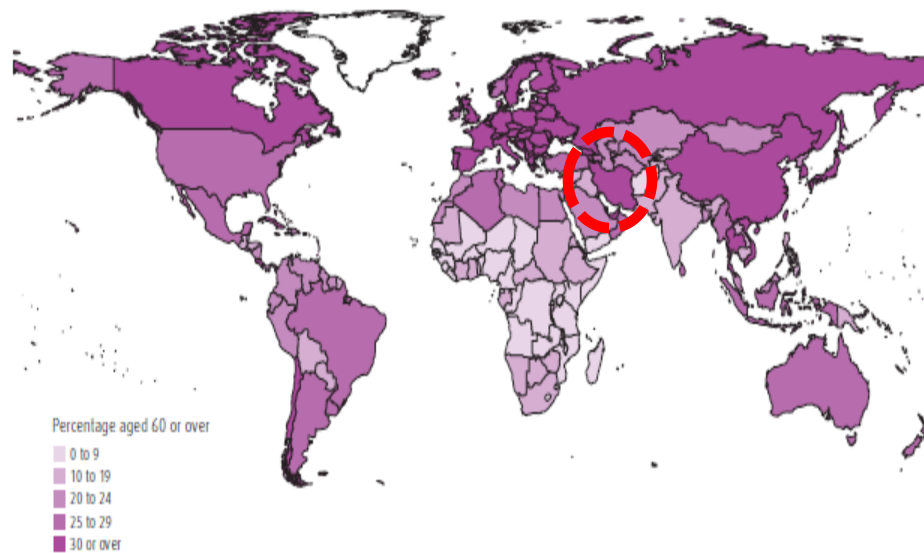

پیری جمعیت
در کشورهای
با درآمد کم و
متوسط
سریعتر اتفاق
می افتد

Percentage of the total population aged 60 or over, 2012

Percentage of the total population aged 60 or over, 2050

گذار جمعیتی (سالخوردگی جمعیت)

10

کشورهای
توسعه یافته

در طی 100 سال

کشورهای در
حال توسعه

در عرض 25 سال

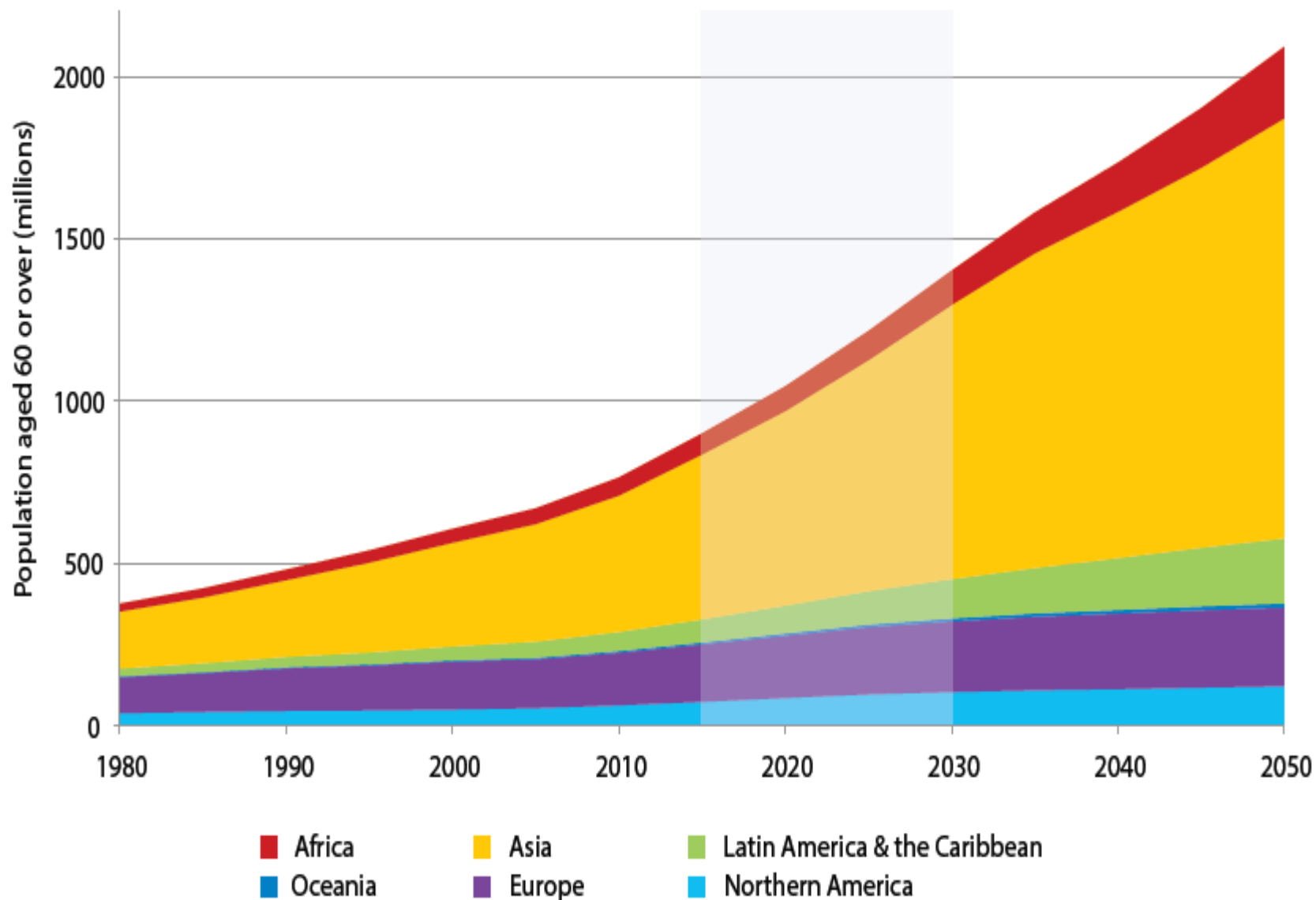
جوامع فقیرتر زمان
کمتری برای پیری
جمعیت از نظر
برنامه ریزی دارند

واقعیت های موجود¹¹

در حال حاضر 60 درصد سالمندان دنیا در کشورهای در حال توسعه زندگی می کنند

پیش بینی می شود این رقم تا سال 2050 میلادی به 80 درصد برسد.

Population aged 60 years or over by region, 1980-2050

■ ۸/۲۵ درصد جمعیت سالمند

13

■ فزونی سرعت رشد جمعیت سالمند در مقایسه با رشد جمعیت کل

■ فزونی سرعت رشد جمعیت ۸۰ ساله و بیشتر در مقایسه با رشد جمعیت سالمند

■ لزوم برنامه ریزی آینده نگر برای سالمندان

■ در مسیر انتقال ساخت سنی جمعیت بتدریج از فشارها و تنگناهای مرتبط با تامین نیازهای نوزادان و اطفال و نوجوانان کاسته شده و به فشارها و تنگناهای مرتبط با تامین نیازهای سالمندان افزوده خواهد شد.

از دیدگاه جمعیت شناسی، می توان سالمندی را به دو صورت

14

تعریف کرد:

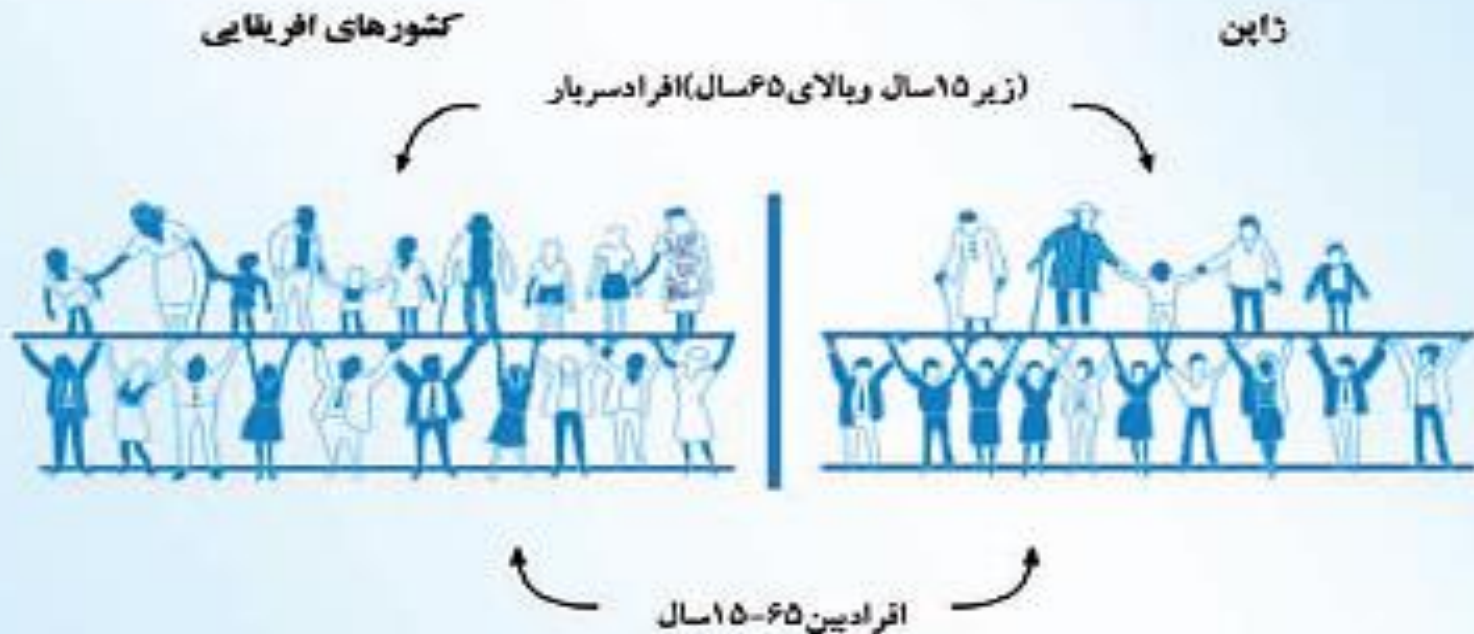
1. سالمندی فرد: سالمندی بنا به تعریف سازمان بهداشت جهانی عبور از مرز شصت سالگی است.

2. سالمندی جمعیت: عبارت است از افزایش روز افزون نسبت سالمندان و به بیانی دیگر، کاهش نسبت افراد ۱۴-۰ ساله و افزایش نسبت افراد ۶۰ سال و بالاتر

جمعیت‌شناسی سالمندان

15

- مطالعه سالخوردگی جمعیت برای جمعیت‌شناسان به دلیل دگرگونی‌های اقتصادی و اجتماعی که در جامعه دارد از اهمیت برخوردار است.

سالخوردگی جمعیت

16

- بر اساس تعریف سازمان ملل:
- کشورهای دارای جمعیت جوان ، کشورهای هستند که نسبت سالمندان آن زیر ۴٪ باشد.
- کشورهای دارای جمعیت بزرگسال ، کشورهای هستند که نسبت سالمندان آن بین ۴٪ - ۶٪ باشد.
- کشورهای دارای جمعیت سالخورده ، کشورهای هستند که نسبت سالمندان آن ۷٪ یا بیشتر باشد.

جمعیت‌شناسی سالمندان در ایران

17

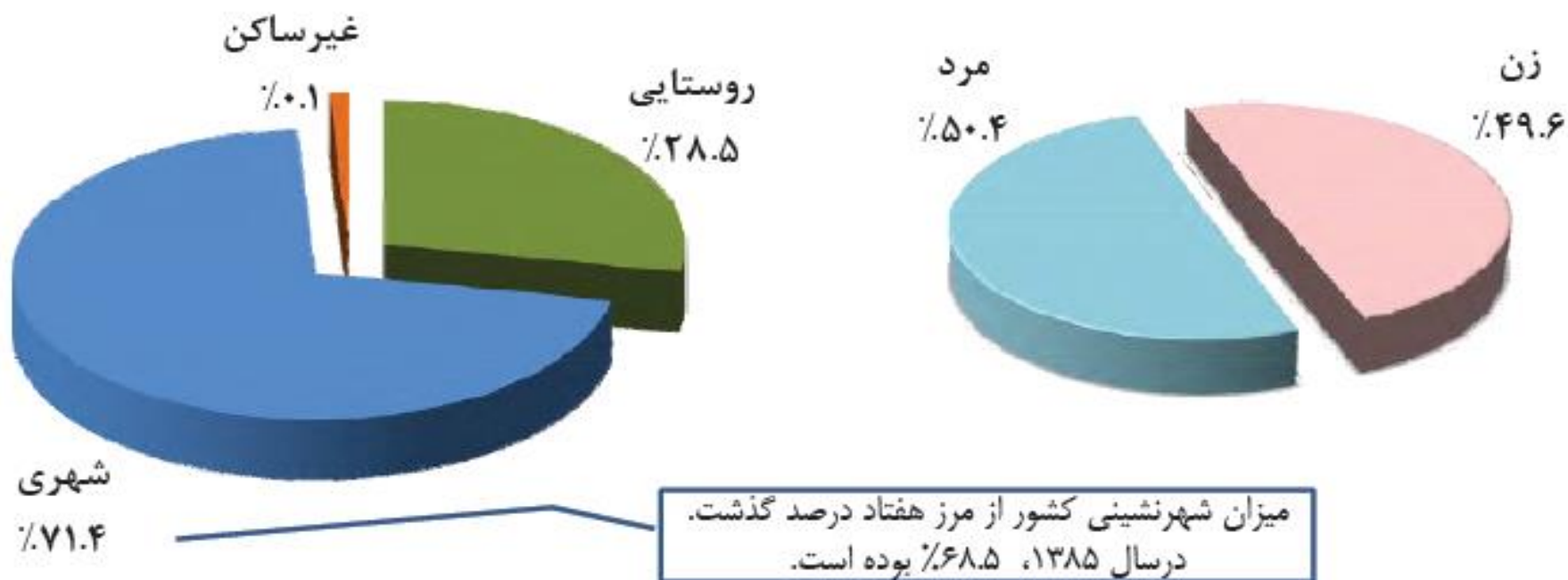
- از دیدگاه جمعیت‌شناسی باتوجه به ساختار کنونی جمعیت تعداد سالمندان رو به افزایش است؛ و تحت چنین شرایطی، سیاست‌های اجتماعی خاصی درخصوص این جمعیت رو به افزایش، می‌بایست تدوین و به کار گرفته شود؛ در غیر اینصورت این پدیده به عنوان یک مسأله اجتماعی نمود پیدا می‌کند.

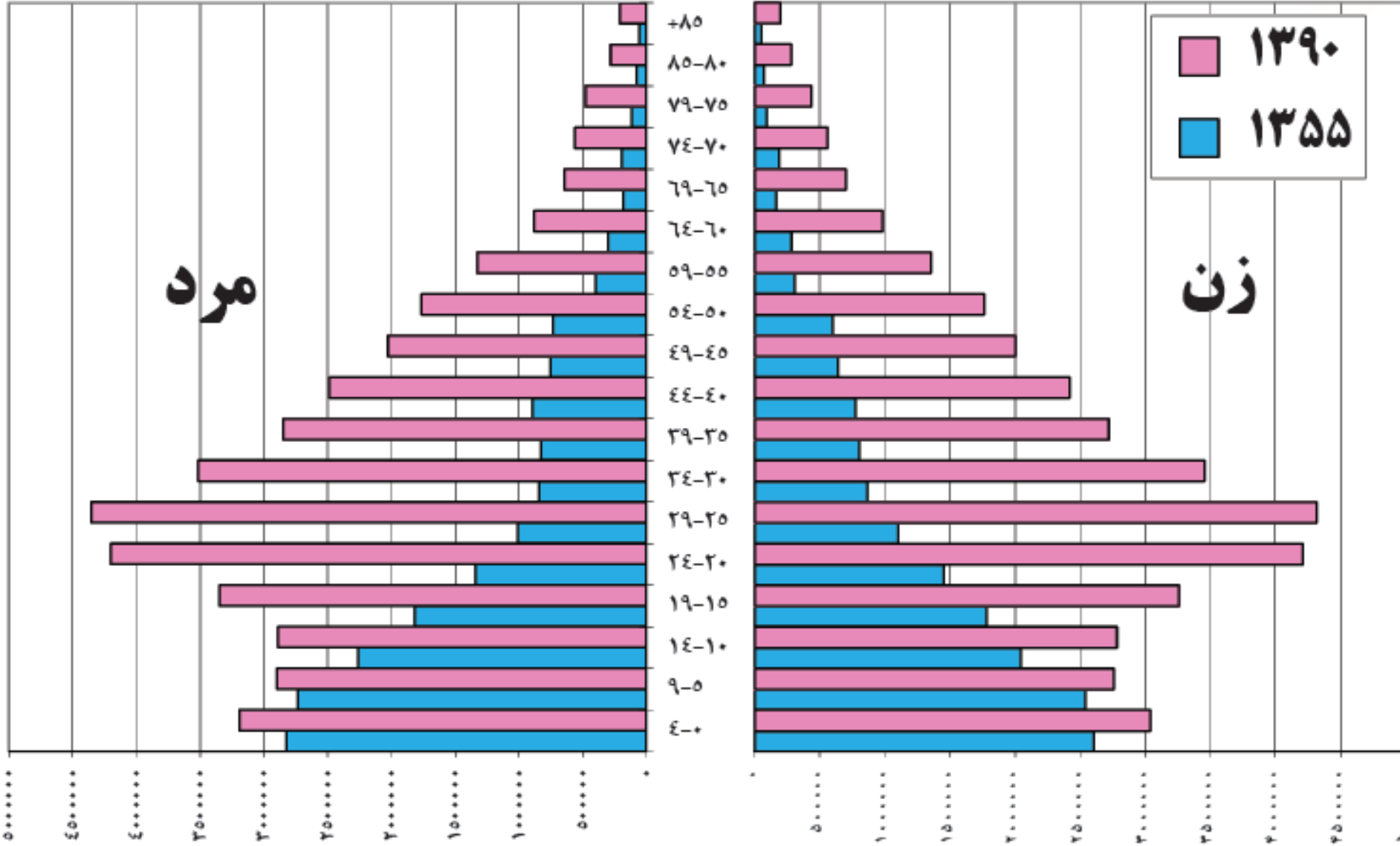
تعداد جمعیت بر اساس سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰:

۷۵,۱۴۹,۶۶۹

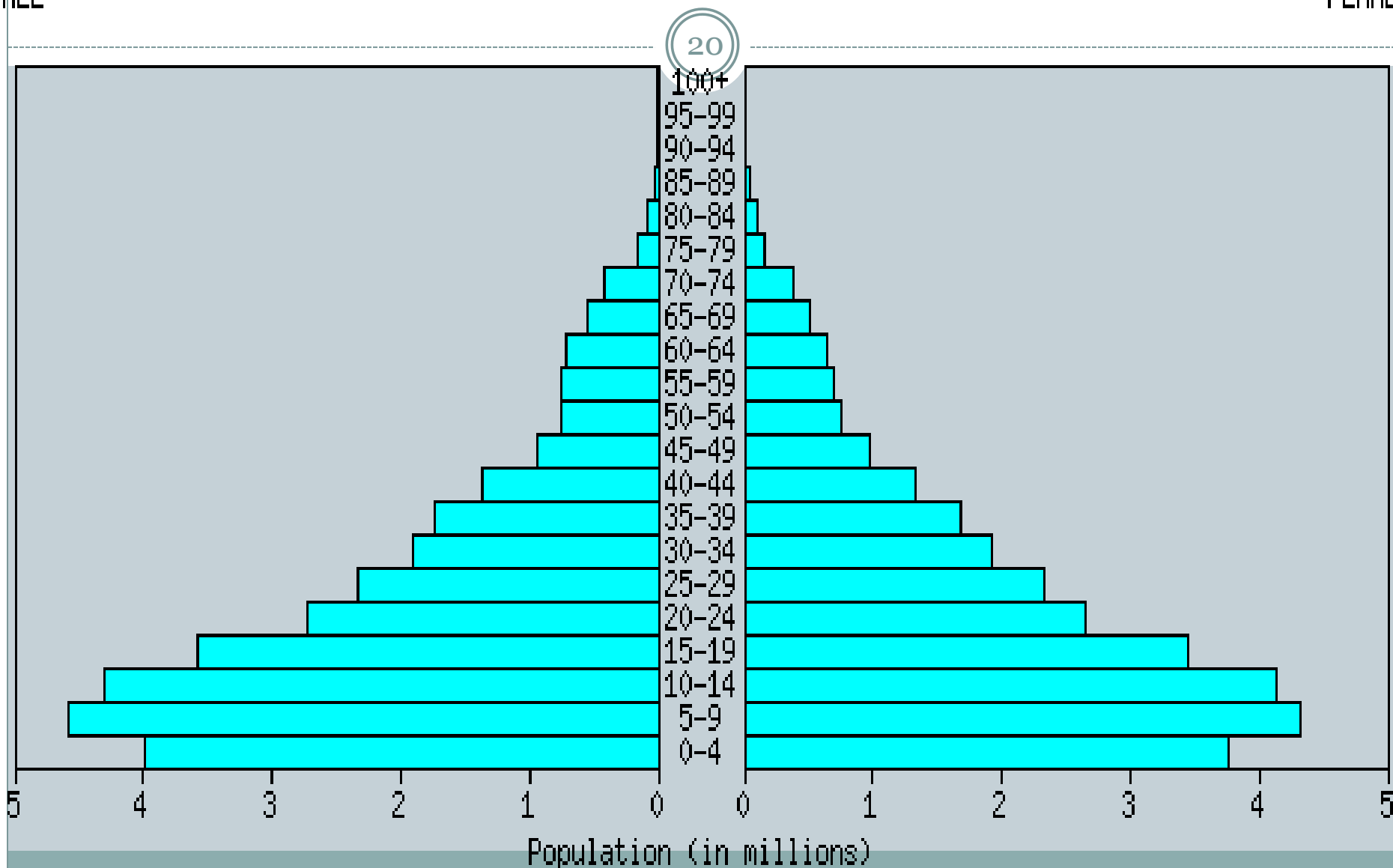
تغییرات ساختمان سنی جمعیت یک نسل ایرانی: ۱۳۵۵-۱۳۹۰

Iran: 1995

MALE

FEMALE

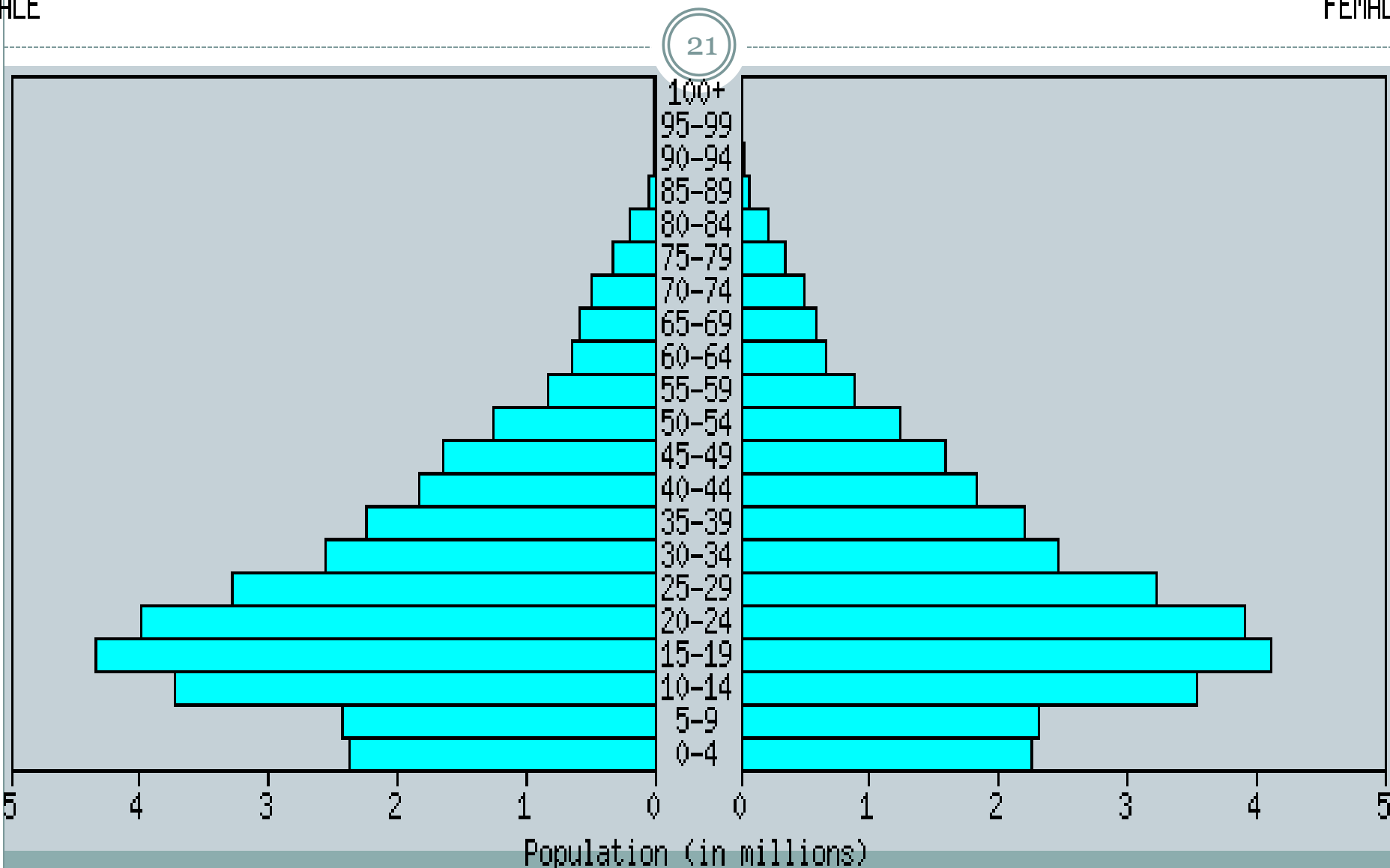

Source: U.S. Census Bureau, International Data Base.

Iran: 2005

MALE

FEMALE

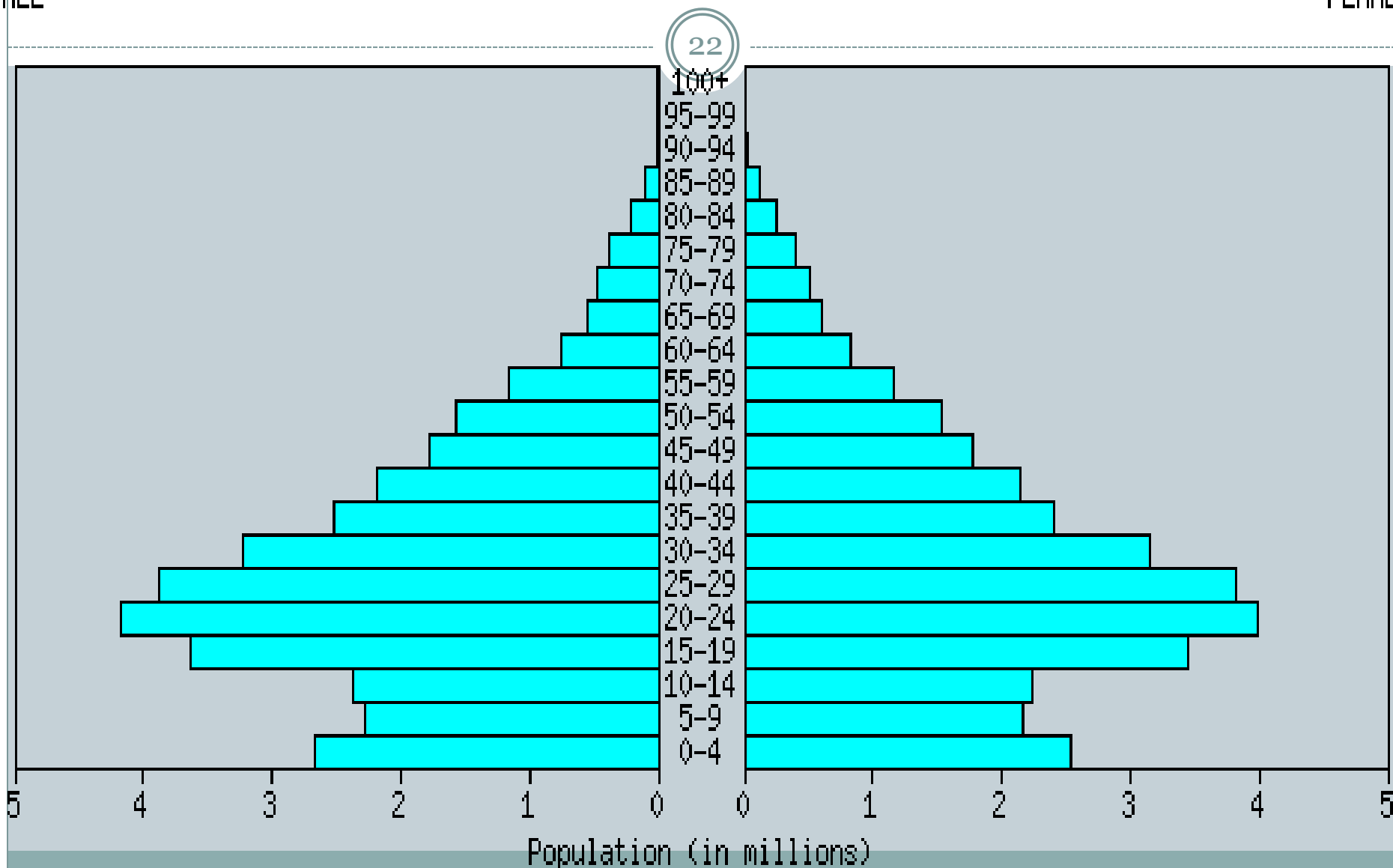
Population (in millions)

Source: U.S. Census Bureau, International Data Base.

Iran: 2010

MALE

FEMALE

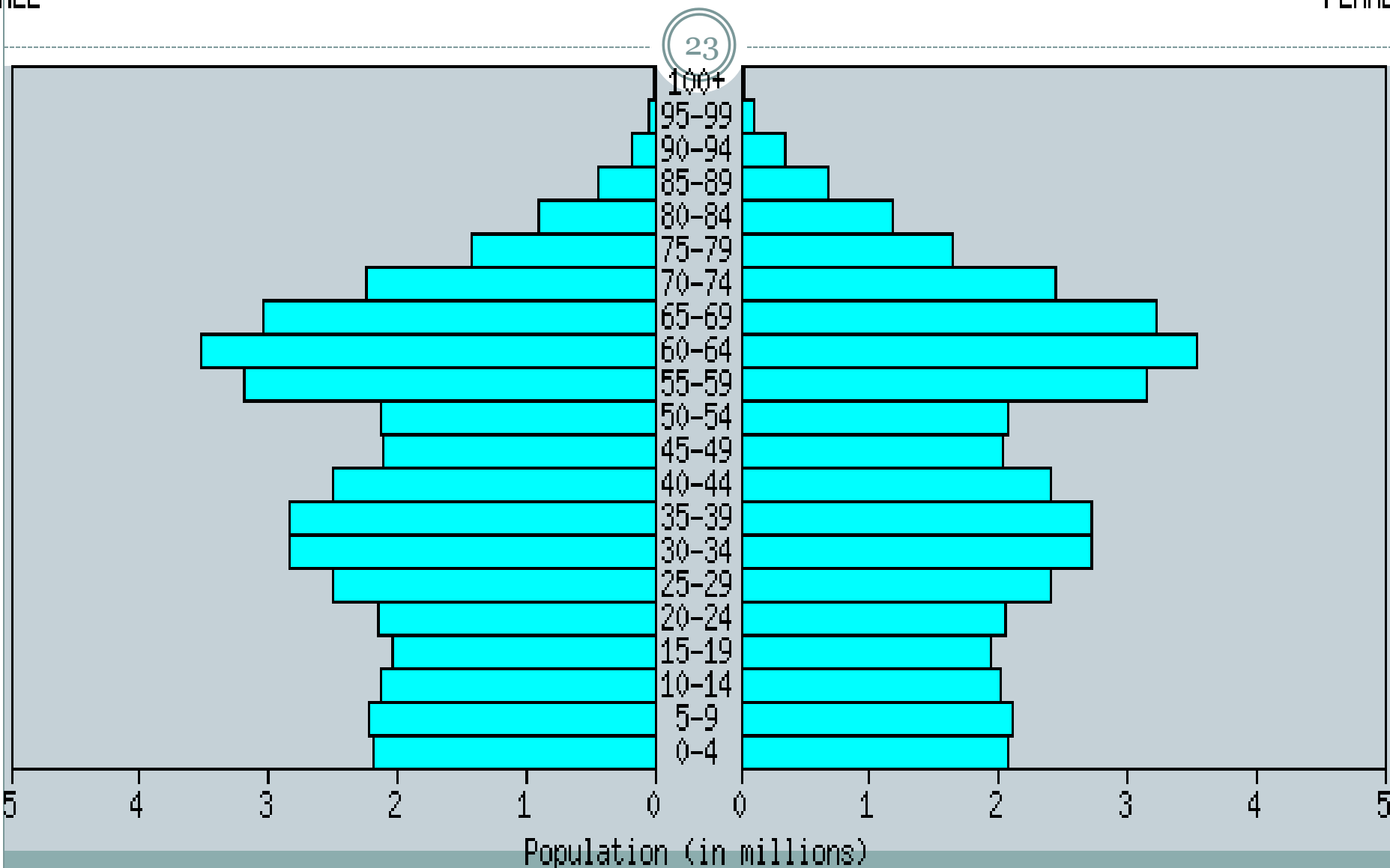

Source: U.S. Census Bureau, International Data Base.

Iran: 2050

MALE

FEMALE

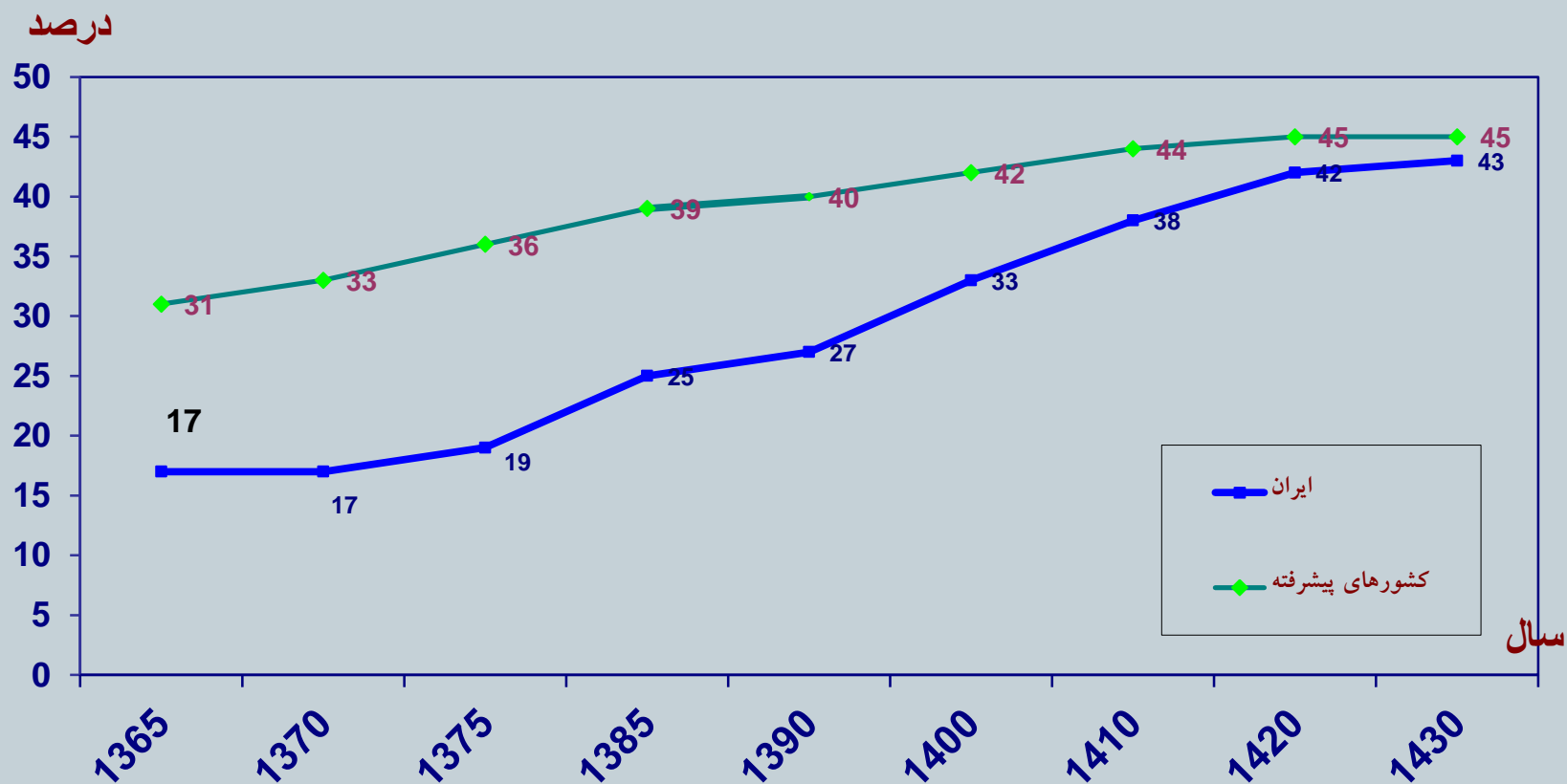

Population (in millions)

Source: U.S. Census Bureau, International Data Base.

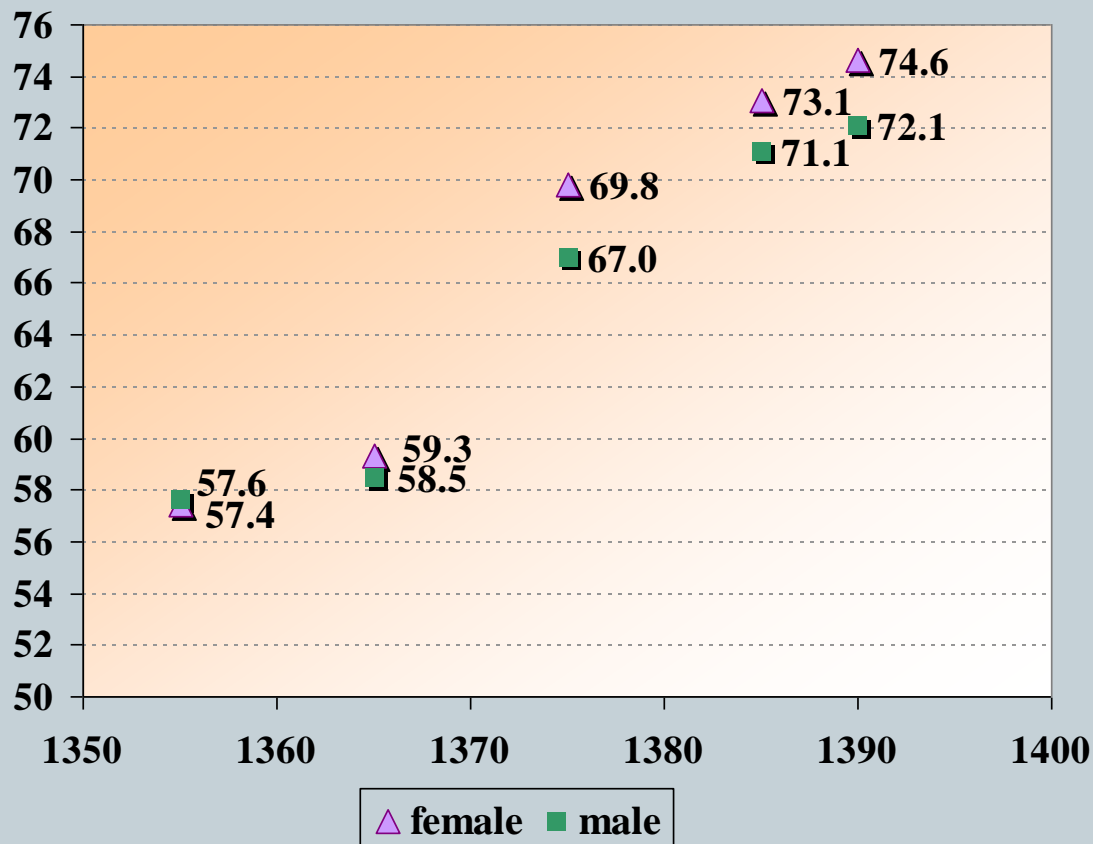
مقایسه رشد سالمندی در ایران و جهان

24

برآورد امید زندگی در کشور به تفکیک جنس

25

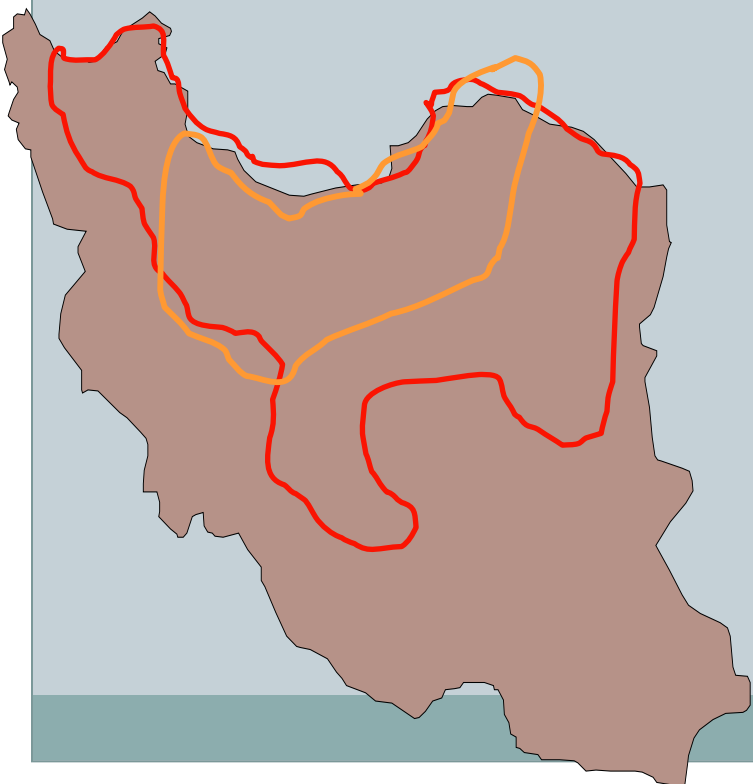
جمعیت ۶۰ ساله و بیشتر کشور بر حسب مناطق

- جمعیت سالمندان در مناطق شهری و روستایی نشان میدهد نسبت سالمندان در مناطق روستایی بیشتر از مناطق شهری است این در حالی است که امید زندگی در مناطق روستایی معمولاً کمتر از مناطق شهری است.
- علت اصلی بالاتر بودن نسبت سالمندان در مناطق روستایی نسبت به مناطق شهری، مهاجرت جمعیت روستایی به مناطق شهری است که این مهاجرت در بین جوانان خیلی بیشتر از سالمندان است.

جمعیت ۶۰ ساله و بیشتر کشور بر حسب مناطق

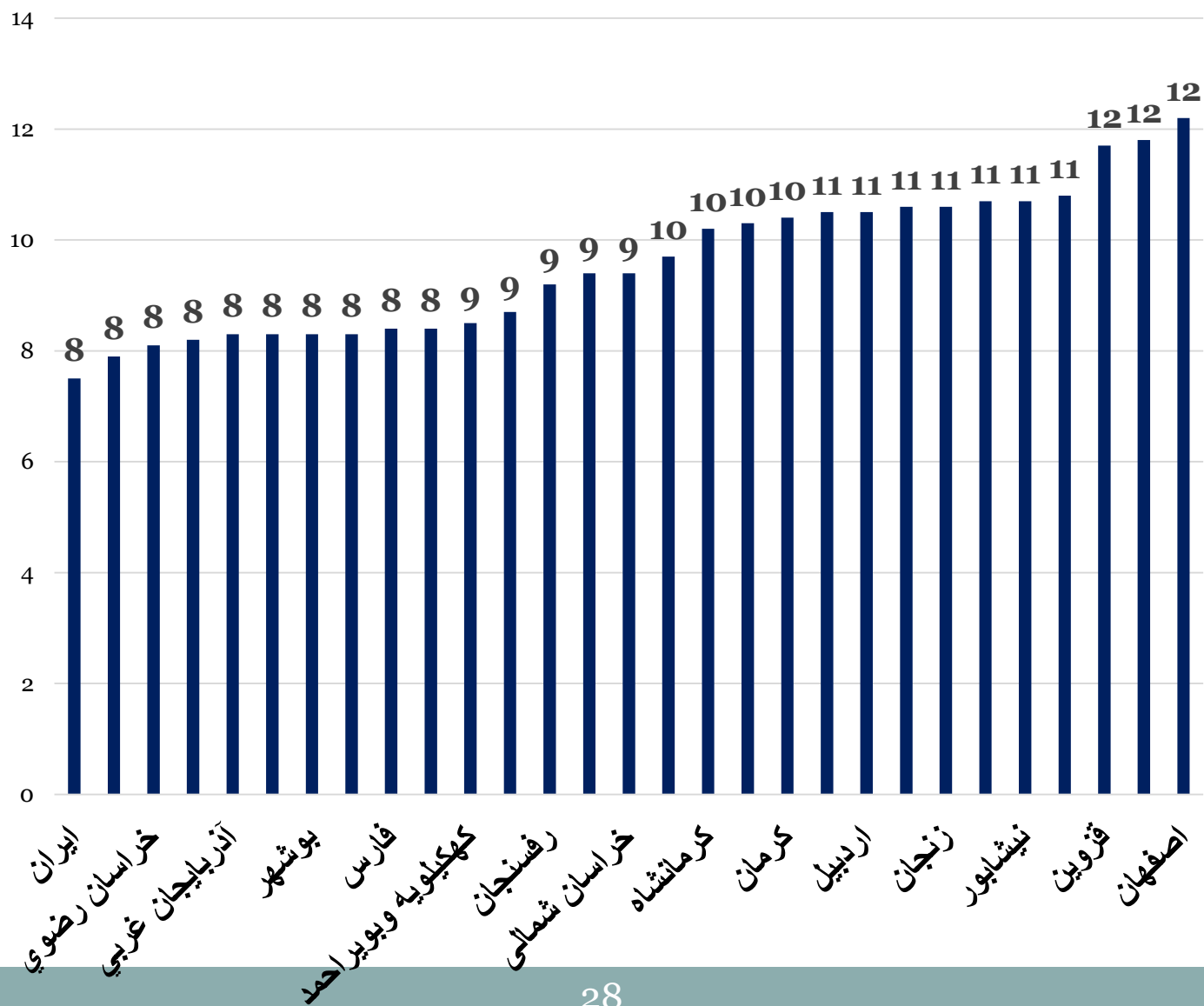
27

- بالاترین درصد جمعیت سالمندان در استانهای گیلان با ۱۰/۱ درصد، خراسان جنوبی با ۹/۵ درصد، مرکزی با ۹/۲ درصد، همدان با ۸/۵۷ درصد و سمنان با ۸/۴۴ درصد است.

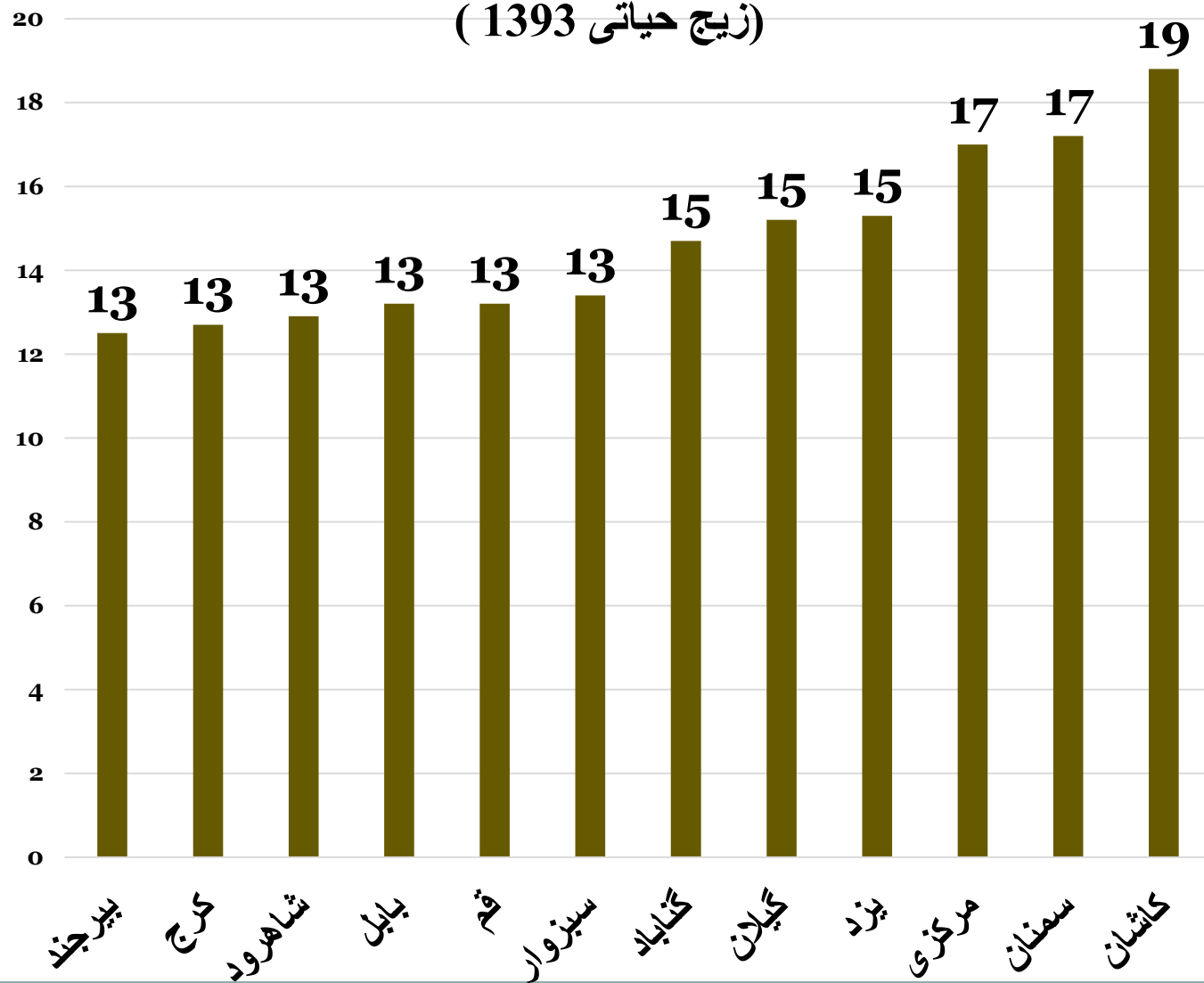
- کمترین درصد جمعیت سالمندان در استانهای سیستان و بلوچستان با ۴/۳۷ درصد، هرمزگان با ۴/۵۵ درصد، خوزستان با ۵/۳۵ درصد، بوشهر با ۵/۱۵ درصد و کهگیلویه و بویراحمد با ۵/۶۴ درصد دیده می شوند.

دانشگاههای با درصد جمعیت سالمند روستایی 8 تا 12 درصد (زیچ حیاتی 1393)

درصد دانشگاه های با درصد سالمندی بیش از 12 درصد

(زیج حیاتی 1393)

وضعیت اشتغال:

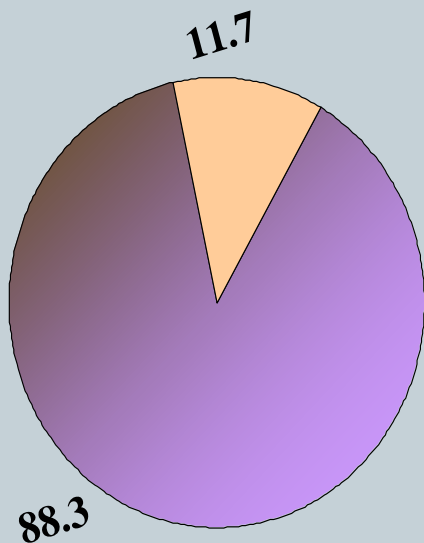
30

- نرخ مشارکت سالمندان نزدیک به ۲۵ درصد است که این شاخص در مناطق شهری و روستایی بسیار متفاوت است. لازم به ذکر است نرخ مشارکت برای جمعیت ۱۰ ساله و بیشتر در سال ۱۳۹۰ نزدیک به ۳۷ درصد می باشد.

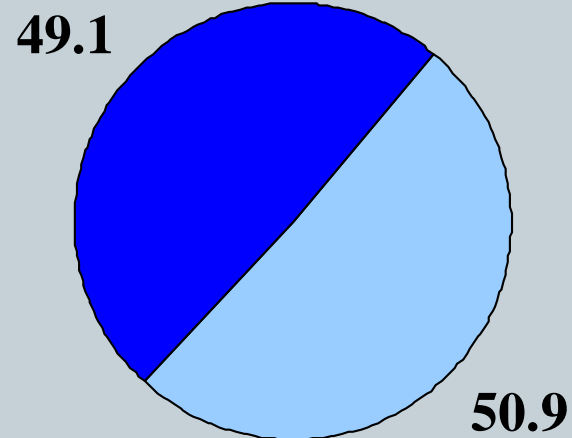
میزان تاهل سالمندان در سال ۱۳۸۵

31

سالمندان مرد

سالمندان زن

مردان مجرد

مردان متاهل

زنان متاهل

زنان مجرد

وضعیت سکونت

32

- ۷۹.۹ درصد از سالمندان در خانه های ملکی خود زندگی می کنند.
- ✓ ۹۰ درصد سالمندان، با همسر یا همسر و فرزندان خود
- ✓ ۱۰ درصد در به تنهایی زندگی می کنند.

○ نسبت سالمندان تنها :

○ زنان : ۱۲.۸ درصد

○ مردان : ۲.۵ درصد است.

- در حدود ۳۰ تا ۴۰ هزار نفر از سالمندان ساکن خانه های سالمندان می باشند.

نهادهای پوشش دهنده خدمات سالمندی

• وزارت رفاه و تامین اجتماعی: وزارت رفاه به عنوان متولی اصلی نظام تامین اجتماعی کشور مأموریت ارائه خدمات بیمه ای و حمایتی به کلیه اقشار جامعه از جمله سالمندان را به عهده دارد. سازمان ها و نهادها مرتبط با سالمندان:

○ سازمان بهزیستی

○ کمیته امداد امام خمینی ره

○ صندوق های بیمه و بازنشستگی

نهادهای پوشش دهنده خدمات سالمندی

- وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی: این وزارت متولی اصلی سلامت جامعه است و با تأسیس اداره سالمندان در حوزه معاونت سلامت این وزارتخانه، موضوع سلامت سالمندان بیش از گذشته مورد توجه قرار گرفت.

سازمان ها و بخشهای مرتبط با سالمندان

- ۱- سازمان تربیت بدنی
- ۱۲- دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
- ۱۳- سازمان تامین اجتماعی
- ۱۴- بیمه خدمات درمانی
- ۱۵- کمیته امداد امام(ره)
- ۱۶- سازمان بازنشستگی کشوری
- ۱۷- کانون بازنشستگی کشوری
- ۱۸- سازمان بازنشستگی نیروهای مسلح
- ۱۹- کانون بازنشستگان نیروهای مسلح
- ۲۰- سازمانهای غیر دولتی
- ۲۱- صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر
- ۱- وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی
- ۲- وزارت کشور
- ۳- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- ۴- وزارت آموزش و پرورش
- ۵- وزارت مسکن و شهرسازی
- ۶- وزارت اقتصاد و دارایی
- ۷- وزارت علوم تحقیقات و فناوری
- ۸- سازمان مدیریت و برنامه ریزی
- ۹- سازمان بهزیستی کشور
- ۱۰- سازمان صدا و سیما

سالمنندان وجود دارند عدد و رقم
نیستند.

A side-view mirror from a vehicle, showing a reflection of a cemetery. The scene includes several tombstones of various shapes and sizes, some with crosses on top. In the background, there are green trees and a hillside under a clear blue sky. A road is visible on the right side of the reflection. The mirror has a black frame. A white text overlay is positioned in the lower-left area of the mirror's reflection.

OBJECTS IN MIRROR ARE
CLOSER THAN THEY APPEAR